

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย

THE GUIDELINE OF SPORTS TOURISM MODEL IN THAILAND

ภคนันท์ วระพินิจ^{*}

Phakhanan Worapinit

กอบกุล จันทรโคไลกา^{**}

Korbkul Jantarakolica

(Received : January 21, 2020 ; Revised : May 17, 2020 ; Accepted : May 17, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษารูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย และ 3) เพื่อเสนอแนะรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย ทั้งภาคเอกชนและหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทยมี 5 รูปแบบ ประกอบด้วย รูปแบบที่ 1 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติสร้างขึ้น รูปแบบที่ 2 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น รูปแบบที่ 3 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น รูปแบบที่ 4 การท่องเที่ยวเชิงกีฬานำจัดกิจกรรม และรูปแบบที่ 5 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาพื้นเมือง และปัจจัยแห่งความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย ทั้ง 5 รูปแบบ ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านสถานที่ ปัจจัยด้านชนิดกีฬา และปัจจัยด้านหน่วยงานเสนอแนะรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาโดยนำเอกลักษณ์พิเศษของวัฒนธรรมการแข่งขันกีฬาในท้องถิ่นมาเป็นจุดดึงดูดการท่องเที่ยว

คำสำคัญ : การท่องเที่ยวเชิงกีฬา ปัจจัยแห่งความสำเร็จ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬา

^{*} นักศึกษาหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Ph.D. Student of Business Administration, College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin. e-mail : Phakhananva@gmail.com.

^{**} รองผู้อำนวยการวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Deputy Director, College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin. e-mail : Phakhananva@gmail.com

Abstract

This research is a qualitative research. The objectives of this research were as follows 1) to investigate sports tourism model in Thailand, 2) to examine the factors that make sports tourism in Thailand become successful, and 3) to suggest sports tourism models to government organizations and agencies, and private sectors in Thailand. The results revealed that sports tourism models in Thailand can be divided into five categories: first, natural sports tourism, second, man-made sports tourism, third, natural and man-made sports tourism, forth, activities-based sports tourism; and last, conventional sports tourism. In addition, the factors leading to the success of sports tourism in Thailand in all 5 categories tourism mainly depend on locations, type of sports, and type of organization and sections.

Keywords : Sports tourism, Success factors, Model

บทนำ

สถานการณ์การท่องเที่ยวโลกในช่วงไตรมาสแรกของปี พ.ศ.2560 มีการประมาณการจำนวนนักท่องเที่ยวโลกไว้ที่ 274 ล้านคน โดยทวีปยุโรปเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมของโลกด้วยสัดส่วนร้อยละ 51 ในขณะที่นักท่องเที่ยวจีนยังคงเป็นเสาหลักของการท่องเที่ยวโลกด้วยจำนวนนักท่องเที่ยว 6.2 ล้านคน ที่เดินทางออกนอกประเทศในช่วงวันหยุดตรุษจีนที่ผ่านมา (ข้อมูลระหว่างวันที่ 27 มกราคม - 2 กุมภาพันธ์ 2560) เพิ่มขึ้นร้อยละ 7 เช่นเดียวกับความเชื่อมั่นในสถานการณ์การท่องเที่ยวโลกตลอดทั้งปี พ.ศ.2560 ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวที่คาดการณ์ว่าสถานการณ์จะดีขึ้นกว่าปีที่ผ่านมาด้วยอัตราการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวโลกใกล้เคียงกันที่ร้อยละ 3-4 แต่สำหรับสถานการณ์การท่องเที่ยวของไทยในช่วงไตรมาสแรกของปี พ.ศ.2560 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.41 และมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.94 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา เนื่องจากค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่คนไทยมีการท่องเที่ยวในประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.43 ส่งผลให้รายได้ขยายตัวร้อยละ 6.53 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560)

การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจ เนื่องจากสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจำนวนมากและช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการท่องเที่ยว เพราะจากการสำรวจพบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงกีฬามักใช้จ่ายสูงกว่านักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ ถึง 3-4 เท่า ขณะเดียวกันยังใช้เป็นโอกาสประชาสัมพันธ์สถานที่จัดการแข่งขันให้ยกระดับเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ ได้ด้วย บริษัทวิจัยการตลาด Technavio คาดว่า การท่องเที่ยวเชิงกีฬาจะมีมูลค่า 5.7 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐในปี

พ.ศ.2564 หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 32 ต่อปี จากในช่วงปี พ.ศ.2559-2564 (ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, 2561) สำหรับในประเทศไทยการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่แตกต่าง โดยใช้ทักษะในการจัดการขั้นสูง เป็นการแข่งขันระดับขีดความสามารถศักยภาพในการแข่งขัน และเป็นจุดขายของไทยในอนาคต ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาพฤติกรรมในการทำกิจกรรมและการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติในประเทศไทย โดยเฉพาะกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาโดยตรง ได้แก่ กิจกรรมดำน้ำลึก ดำน้ำตื้น กอล์ฟ และมวยไทย จากการสำรวจนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติกลุ่มตัวอย่าง ในช่วงปี พ.ศ.2556-2558 พบว่าการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความสำคัญเพิ่มขึ้น ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา อย่างเช่น กิจกรรมดำน้ำตื้นที่มีนักท่องเที่ยวนิยมมากที่สุด ด้วยสัดส่วนร้อยละ 3.55 ปี พ.ศ.2556 และเพิ่มเป็นร้อยละ 16.43 ปี พ.ศ.2558 รองลงมาได้แก่ กิจกรรมดำน้ำลึก มวยไทย และกอล์ฟ เป็นต้น ปี พ.ศ.2559 สามารถสร้างให้เกิดรายได้รวม 21,003 ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นรายได้จากนักท่องเที่ยวที่เล่นกีฬาต่าง ๆ จำนวน 18,395 ล้านบาท รองลงมาเป็นรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาเข้าชมกิจกรรมกีฬา จำนวน 2,080 ล้านบาท และรายได้จากการจัดการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ จำนวน 527 ล้านบาท (ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, 2561) ทั้งนี้ รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงกีฬามีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยมีแนวโน้มของการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ดังนี้ 1. กีฬาที่เล่นแบบคนเดียว (Individual Sport) มีการพัฒนามากกว่ากีฬาที่เล่นเป็นกลุ่ม (Collective Sport) 2. มีการเพิ่มกิจกรรมกีฬาที่มีความหลากหลายเข้ามาในการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Generalization of Multi-Sport Participation) 3. การท่องเที่ยวเชิงกีฬามีการแยกประเภทกีฬาที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดกีฬาชนิดใหม่ (Exaggerated Segmentation of Sports Disciplines) 4. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬามีแนวโน้มที่จะปรับกิจกรรมกีฬาให้ตอบสนองต่อวิถีชีวิตของสังคมเมืองมากขึ้น (Adaptation of Sports Activities to the Constraints of Urban Life) 5. การพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติให้เป็นสถานที่เล่นกีฬาแบบผจญภัย (Development of Mythology of Adventure in a Natural Environment) (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงกีฬาส่งผลต่อเศรษฐกิจของประเทศ และการท่องเที่ยวเชิงกีฬามีรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษา “รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย” และ “ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย” โดยมุ่งศึกษาผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย เพื่อให้ได้ข้อมูลในการแบ่งรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กรมการท่องเที่ยว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทยให้มีความพร้อมในการแข่งขันอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย
3. เพื่อเสนอแนะรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศไทย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงตามประเด็นการศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬา อีกทั้งเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการยืนยันแนวคิด โดยประชากรผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย (Key Informants) ครั้งนี้มี 3 กลุ่ม คือ ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงกีฬา นักวิชาการจากสถาบันการศึกษา และหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทย ทำการสุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงกีฬา จำนวน 5 คน นักวิชาการจากสถาบันการศึกษา จำนวน 7 คน บุคลากรจากหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทย จำนวน 5 คน

เครื่องมือหลักในการวิจัยคือ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างร่วมกับเทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึกที่กำหนดประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ โดยประเด็นคำถามผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว อาทิ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทยควรเป็นไปในรูปแบบใด ปัจจัยใดที่เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย

ผู้วิจัยดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานและบุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการให้ข้อมูลหลักเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นัดหมายสถานที่และเวลากับกลุ่มเป้าหมายล่วงหน้าก่อนเดินทางไปสัมภาษณ์ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อสร้างข้อสรุป

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำผลการสัมภาษณ์ทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬา และนำเสนอข้อมูลเป็นการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analytical Description)

ผลการวิจัย

ผู้ที่ให้ข้อมูลหลักผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงกีฬา จำนวน 5 ท่าน นักวิชาการจากสถาบันการศึกษา จำนวน 7 ท่าน บุคลากรจากหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทย จำนวน 5 ท่าน สรุปผลภาพรวมจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติ จากข้อมูลการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า ประเทศไทยควรจัดรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมกีฬาโดยใช้สถานที่ที่จัดเป็นธรรมชาติโดยตรง

และภูมิทัศน์เอื้อต่อการเล่นกีฬา เช่น กีฬาดำน้ำ กีฬาปีนผา โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเน้นการท่องเที่ยวที่ได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ

2. การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น จากข้อมูลการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า ประเทศไทยควรจัดรูปแบบการท่องเที่ยวกีฬาที่เล่นในสถานที่ธรรมชาติที่มีการปรุงแต่งเพื่อความสะดวก ปลอดภัย โดยไม่ต้องปรับแต่งสถานที่มากนัก เช่น กีฬาเจ็ทสกี วอลเลย์บอลชายหาด ฟุตบอลชายหาด ตกปลา เพื่อให้เหมาะสมกับภูมิทัศน์และยังคงความดั้งเดิมของเอกลักษณ์ทางกีฬาไว้

3. การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น จากข้อมูลการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า เป็นการท่องเที่ยวที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมกีฬา โดยใช้สถานที่ที่จัดเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อการจัดการแข่งขันกีฬาโดยเฉพาะ โดยสร้างเป็นอาคารหรือสนาม มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบวงจรให้กับนักท่องเที่ยว เช่น กีฬาแบดมินตัน สนามฟุตบอล สำหรับประเทศไทยตัวอย่างของเมืองที่สามารถพัฒนาให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงกีฬา คือ เมืองบุรีรัมย์ และเมืองพัทยา

4. การท่องเที่ยวเชิงกีฬาเน้นกิจกรรม จากข้อมูลการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า เป็นการท่องเที่ยวกิจกรรมกีฬาที่เป็นการจัดงานที่มีกำหนดระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุด เช่น การจัดการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ การแข่งขันกีฬาโอลิมปิก เอเชียนเกมส์ วังมาราธอน

5. การท่องเที่ยวเชิงกีฬาพื้นเมือง ผู้ให้ข้อมูลหลักให้ความเห็นว่าเป็นการท่องเที่ยวแบบดั้งเดิม โดยการเล่นกีฬา ชมหรือเชียร์กีฬาเฉพาะท้องถิ่น กีฬาแบบดั้งเดิมที่มีในระดับชาติหรือท้องถิ่นในประเทศไทย เช่น มวยไทย การแข่งขันเรือยาวประเพณี ในขณะที่เดียวกันการท่องเที่ยวเชิงกีฬาพื้นเมืองยังมีส่วนช่วยในการเผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่นอีกด้วย จากข้อมูลการสัมภาษณ์สามารถสรุปรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาสำหรับประเทศไทยได้ดังนี้

ตารางที่ 1 รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาสำหรับประเทศไทย

รูปแบบ	ชนิดกีฬา	เมืองที่รองรับ
การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติ	กีฬาดำน้ำ กีฬาปีนผา	กระบี่ ภูเก็ต
การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น	กีฬาเจ็ทสกี วอลเลย์บอลชายหาด ฟุตบอลชายหาด ตกปลา	ชลบุรี กระบี่ ภูเก็ต
การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น	กีฬาแบดมินตัน สนามฟุตบอล	บุรีรัมย์ ชลบุรี กรุงเทพมหานคร
การท่องเที่ยวเชิงกีฬาเน้นจัดกิจกรรม	การจัดการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ การแข่งขันกีฬาโอลิมปิก เอเชียนเกมส์ วังมาราธอน	กรุงเทพมหานคร ชลบุรี
การท่องเที่ยวเชิงกีฬาพื้นเมือง	มวยไทย การแข่งขันเรือยาว ประเพณี	นครสวรรค์ ชัยนาท พิษณุโลก

จากข้อมูลพบว่า ประเทศไทยสามารถพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงกีฬาได้ในหลายรูปแบบ เนื่องจากมีความพร้อม รวมถึงการสัมภาษณ์ในปัจจุบันแห่งความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย สามารถสรุปประเด็นจากผู้ให้ข้อมูลหลักได้ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติสร้างขึ้น มีปัจจัยแห่งความสำเร็จ ได้แก่ สถานที่ที่มีความสวยงาม ลักษณะทางภูมิศาสตร์หรือธรรมชาติ ชนิดกีฬาที่สอดคล้องและเหมาะสมกับแหล่งธรรมชาติ ความเป็นมืออาชีพและความเชี่ยวชาญของผู้จัดกิจกรรมกีฬา การดูแลความปลอดภัยในการแข่งขัน รวมถึงนโยบายภาครัฐด้านการรักษาสีงแวดล้อม

2. การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น มีปัจจัยแห่งความสำเร็จ ได้แก่ ความสวยงาม/จุดเด่น/ศักยภาพของพื้นที่ธรรมชาติ ชนิดกีฬาและลักษณะเฉพาะของกีฬา ภูมิอากาศ และสภาพอากาศที่เหมาะสมกับการแข่งขันกีฬาแต่ละประเภท ศักยภาพและความเหมาะสมของสนามแข่งที่สร้างขึ้น ความปลอดภัยในการจัดการแข่งขัน วัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ความสะอาดของสถานที่จัดการแข่งขันกีฬา

3. การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ได้แก่ ประเภทของกีฬา ผลการแข่งขันกีฬา ผู้สนับสนุนการจัดการแข่งขัน บุคคลที่ไปท่องเที่ยวร่วมด้วย การดูแลพิเศษสำหรับนักกีฬาอาชีพ ภูมิอากาศ สิ่งอำนวยความสะดวก อุปกรณ์กีฬา และการบริการของศูนย์กีฬา

4. การท่องเที่ยวเชิงกีฬาเน้นจัดกิจกรรม ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ได้แก่ ความน่าสนใจ ความยิ่งใหญ่ และแนวโน้มของกิจกรรมกีฬาที่จัดขึ้น ศักยภาพของสถานที่ในการรองรับการแข่งขันและผู้ชม ความเชี่ยวชาญ ความสำคัญของหน่วยงานที่จัด ประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม ระบบการรักษาความปลอดภัยทั้งหมด ความสะดวกในการเดินทาง สิ่งอำนวยความสะดวกในทุกด้าน เช่น ที่พัก อาหาร แหล่งท่องเที่ยว บริษัททัวร์ มัคคุเทศก์ ความน่าสนใจของวัฒนธรรม ภาพลักษณ์ของงานประเทศ และสถานที่จัดกิจกรรม

5. การท่องเที่ยวเชิงกีฬาพื้นเมือง ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ได้แก่ ความพิเศษ โดดเด่นของประเภทกีฬาหรือกิจกรรม เอกลักษณ์ของวัฒนธรรมพื้นเมือง ประสบการณ์แปลกใหม่ที่ได้รับความรู้สึกตื่นเต้นในการเข้าร่วม ชมการแข่งขัน ความท้าทายที่มีต่อผลการแข่งขัน ความสะดวกในการเดินทางไปยังสถานที่แข่งกีฬา

การอภิปรายผลและสรุป

1. รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เน้นการแบ่งประเภทหรือรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทยตามสถานที่ท่องเที่ยวกีฬาประเภทและลักษณะของกีฬาพบว่า สามารถแบ่งออกเป็น 5 รูปแบบ ได้แก่

1.1 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติสร้างขึ้น คือ การท่องเที่ยวที่มีลักษณะ

การจัดกิจกรรมกีฬาโดยใช้สถานที่ที่จัดเป็นธรรมชาติโดยตรง การท่องเที่ยวเชิงกีฬาประเภทนี้มักอยู่บนพื้นฐานของทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่และคงสภาพดั้งเดิมปราศจากการดัดแปลงนับเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด เพราะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ คุณค่าอยู่ที่ความอุดมสมบูรณ์เป็นธรรมชาติ อาจสวยงามหรือแปลกประหลาด ตัวอย่างของทรัพยากรเหล่านี้ ได้แก่ ภูเขา ทะเล แม่น้ำ และธารน้ำแข็ง (บุญเลิศ จิตต์วัฒนา, 2555) ซึ่งเป็นทรัพยากรพื้นฐานสำหรับกีฬาประเภทต่าง ๆ เช่น ปีนผา สกี ล่องแก่ง เล่นเรือใบ ตกปลา ดำน้ำ และว่ายน้ำในมหาสมุทร กีฬาทางทะเลเป็นหนึ่งในการท่องเที่ยวที่ยอดนิยมในได้หวั่นพบว่านักท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวด้านกีฬาส่วนใหญ่ รวมถึงปัจจัยสำคัญที่สุดสำหรับกีฬาทางทะเล คือ ด้านสิ่งแวดล้อมสภาพแวดล้อมทางทะเล คุณภาพอากาศ ชายหาด กว้างขวาง และภูมิทัศน์ที่เป็นเอกลักษณ์อุดมไปด้วยทรัพยากรทางนิเวศวิทยาน้ำทะเลใสมะเหมาะสำหรับกิจกรรมทางน้ำเหล่านี้เป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยว และร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับกีฬา เช่นเดียวกับในภาคใต้ของประเทศไทยด้วยสภาพทางภูมิศาสตร์ที่มีความโดดเด่นจากชายทะเลทั้งทางฝั่งทะเลอันดามันและชายทะเลฝั่งอ่าวไทย ที่มีทั้งภูเขาและหน้าผา จนมีชื่อเสียงระดับโลกสำหรับการดำน้ำและปีนผา ซึ่งเป็นกีฬาซึ่งได้รับความนิยมในหมู่นักท่องเที่ยวเพื่อเล่นกีฬาเนื่องจากชายทะเลทั้งทางฝั่งทะเลอันดามันและชายทะเลฝั่งอ่าวไทยต่างก็มีจุดดำน้ำที่มีชื่อเสียงเนื่องจากมีแนวปะการังที่มีความสวยงามหลายแห่ง เช่น เกาะเฮ จังหวัดภูเก็ต หมู่เกาะพีพี จังหวัดกระบี่ เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ หมู่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา เกาะเต่า และเกาะนางยวน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เกาะรอก จังหวัดตรัง เกาะหลีเป๊ะ จังหวัดสตูล เป็นต้น กีฬาปีนผาก็เป็นกีฬาอีกชนิดหนึ่งที่ได้รับนิยมนอกกลุ่มจังหวัดนี้เช่นกัน เพราะนอกจากภูมิประเทศจะติดทะเลแล้วยังมีลักษณะเป็นภูเขาและหน้าผาอีกด้วย สถานที่ที่มีชื่อเสียงระดับโลกสำหรับการปีนผา คือ อ่าวไร่เลย์ จังหวัดกระบี่ เกาะพีพี และอ่าวนางก็เป็นสถานที่ที่ได้รับความนิยมสำหรับกีฬาปีนผาเช่นเดียวกัน (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559) ระดับของกิจกรรมด้านการเล่นกีฬาในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงกีฬาประเภทนี้จะมีส่วนร่วมกิจกรรมกีฬามากกว่าผู้ชมกิจกรรมกีฬา (Zajadacz, 2016) เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการเล่นกีฬาและได้สัมผัสกับธรรมชาติโดยตรงซึ่งผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติสร้างขึ้นที่ตรงกันคือการท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติสร้างขึ้นปัจจัยที่สำคัญคือทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงาม และเอื้ออำนวยต่อการเล่นหรือชมกีฬา ในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นกีฬาปีนผา ดำน้ำ

1.2 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น คือ การท่องเที่ยวที่ผู้คนได้พัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติให้เป็นสถานที่สำหรับการเล่นหรือแข่งขันกีฬาเป็นครั้งคราว แต่ยังรักษาสภาพตามธรรมชาติไว้ ซึ่งมีการปรุงแต่งเพื่อความสะดวกในการเข้าถึงและเพิ่มความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวเชิงกีฬาโดยนักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับธรรมชาติในระดับภายนอกและได้รับความสะดวกในการเยี่ยมชมสถานที่ดังกล่าว เช่น ชายหาด อ่างเก็บน้ำ พุงหญ้า

ซึ่งเป็นทรัพยากรพื้นฐานสำหรับกีฬาประเภทต่าง ๆ เช่น กอล์ฟ เจ็ตสกี ประเทศอิหร่านแหล่งธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนา บ่อน้ำร้อนและธรรมชาติบำบัดในฤดูร้อนกีฬาทางน้ำที่จังหวัดโมร็อกโกแซวี่ ได้พัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่สำคัญ (Safdel, 2014) เช่นเดียวกับบรีสอร์ท บนภูเขาในออสเตรเลีย สร้างพื้นที่พิเศษสำหรับนักท่องเที่ยวในการเล่นสกีและ สโนว์บอร์ดในช่วงฤดูหนาว หรือการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการเล่นเทนนิส วัยน้ำ สนาม ขี่ม้า ระดับของกิจกรรมด้านการเล่นกีฬาในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงกีฬาประเภทนี้จะมีส่วนร่วมกิจกรรมกีฬาจำนวนมากกว่าผู้ชมกิจกรรมกีฬา (Zajadacz, 2016) เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการเล่นกีฬาที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกและได้สัมผัสกับธรรมชาติไปพร้อมกัน ซึ่งผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้นที่ตรงกัน คือการท่องเที่ยวเชิงกีฬา สถานที่ตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น ส่วนใหญ่เป็นกีฬาที่เล่นในสถานที่ธรรมชาติที่มีการปรุงแต่งเพื่อความสะดวก ปลอดภัย และเพิ่มความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวเชิงกีฬา เช่น กีฬาเจ็ตสกี

1.3 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่โดยมนุษย์สร้างขึ้น คือ การท่องเที่ยวที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมกีฬา โดยใช้สถานที่ที่จัดเป็นสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อการจัดการแข่งขันกีฬาโดยเฉพาะ เช่น ฟุตบอล รักบี้เทนนิส แบดมินตัน เป็นต้น นครดูไบ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ มุ่งเน้นที่จะเป็นหนึ่งจุดหมายปลายทางชั้นนำของโลกที่หรูหราโดยการจัดกีฬาไฮดเย์ม เช่น กอล์ฟมอเตอร์สปอร์ต เป็นต้น รวมถึงกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่าง ๆ พวกเขาสร้าง “Ferrari World theme park” เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขัน Formula One Grand Prix ในปี 2009 ในสหรัฐอเมริกาส่งอำนวยความสะดวกด้านกีฬาได้ถูกสร้างโดยเจ้าภาพ เพื่อให้เกิดความคิดถึงอาคารของเมเจอร์ลีกเบสบอล (Major League Baseball : MLB) และ National Football League (NFL) กลยุทธ์ซึ่งทำเป็นตำนานเพื่อการส่งเสริมความสำเร็จและการยอมรับคุณค่าที่แท้จริง ในประเทศไทยจังหวัดเชียงใหม่ได้สร้างสนามกอล์ฟขึ้นในบริเวณสนามกอล์ฟมากกว่า 15 แห่ง มีนักท่องเที่ยวกว่า 240,000 คน กีฬาอล์ฟซึ่งสร้างรายได้กว่า 260 ล้านบาท (อานนท์ สีดาเพ็ง, 2559) และจังหวัดบุรีรัมย์ถือเป็นเมืองต้นแบบการพัฒนาเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงกีฬาได้มีการสร้างสนามฟุตบอล I-Mobile Stadium สำหรับการแข่งขันกีฬาฟุตบอล (ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, 2561) ซึ่งผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้นที่ตรงกัน คือ การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้นจะเป็นการจัดกิจกรรมกีฬาโดยใช้สถานที่ที่จัดเป็นสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อการจัดการแข่งขันกีฬาโดยเฉพาะ โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบวงจร เน้นให้นักท่องเที่ยวเชิงกีฬาได้รับความสะดวกสบายมากที่สุด

1.4 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่เน้นการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬา คือ กิจกรรมการแข่งขันกีฬาที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งดึงดูดนักกีฬาและผู้ชม เช่น โอลิมปิกเกมส์ เอเชียนเกมส์ เอเชียนตะวันออกเฉียงใต้ (SEA Games) การแข่งขันฟุตบอลชิงแชมป์ยุโรป ยูฟ่าและการแข่งขันชิงแชมป์โลก เป็นต้น การแข่งขันกีฬาโอลิมปิกที่สำคัญ ๆ เช่น การแข่งขันกีฬาโอลิมปิกจะทำให้มรดกทางศิลปะ

ในสาขากีฬาการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างต่อเนื่องรวมทั้งมรดกกีฬาระดับโลก ความท้าทายสำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวกีฬา คือ การใช้ประโยชน์จากโอกาสทั้งหมดที่น่าเสนอนี้ ภาพของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเกี่ยวข้องกับองค์การสิ่งแวดล้อมการออกกำลังกาย การขัดเกลาทางสังคม การเติมเต็มและการแสดงอารมณ์ภาคีรัฐและภาคเอกชนในหลายประเทศนิยมจัดงานที่ผนวกกิจกรรมกีฬาเข้ากับการท่องเที่ยวและเปิดโอกาสให้ทั้งนักกีฬามืออาชีพและนักกีฬามือสมัครเล่นจำนวนมากสามารถเข้าร่วมได้ที่ได้เห็นได้ชัด คือ การวิ่งมาราธอนหรือปั่นจักรยาน ซึ่งกิจกรรมรูปแบบดังกล่าวทั้งที่เป็นงานใหญ่และงานเล็กจะมีจัดขึ้นตลอดทั้งปีและมีหลายกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จมากจนสถานที่ไม่สามารถรองรับผู้สนใจได้ทั้งหมด อาทิ งาน Tokyo Marathon 2018 (ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, 2561) อินเดียเป็นเมืองชั้นนำของโลกจัดแข่งขันกีฬารวมทั้ง Indianapolis 500 และ Brickyard race, Formula One Race, บาสเกตบอลมืออาชีพและฟุตบอลพรีเมียร์ลีกเบสบอลลีกเล็กๆ และเป็นเจ้าภาพการแข่งขันบาสเกตบอลหญิงและชายของ NCAA ในส่วนของประเทศไทยมีการจัดการแข่งขันที่ได้รับความนิยมทั้งจากชาวไทยและชาวต่างชาติหลายรายการ อาทิ เชียงใหม่มาราธอน ซึ่งมีผู้เข้าร่วมกว่า 11,000 คน โดยมีนักกีฬาต่างชาติเข้าร่วมการแข่งขันจาก 53 ประเทศและกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีผู้เข้าร่วมแข่งขันกว่า 37,000 คน โดยมีนักกีฬาต่างชาติเข้าร่วมการแข่งขันจาก 60 ประเทศ และมีส่วนช่วยโปรโมตเมืองที่ใช้เป็นสถานที่จัดการแข่งขันให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นด้วย (ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, 2561) ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่เน้นกิจกรรมที่ตรงกัน คือ การท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่เน้นการจัดกิจกรรมเป็นการท่องเที่ยวเพื่อเข้าร่วมเล่นกีฬาชมหรือเชียร์กิจกรรมกีฬาโดยกิจกรรมการแข่งขันกีฬามีกำหนดระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุด กิจกรรมกีฬาอาจมีตั้งแต่ขนาดใหญ่จนถึงกิจกรรมในท้องถิ่นที่เล็กที่สุด

1.5 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาพื้นเมือง (Traditional Sport) หมายถึง กีฬาแบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นกิจกรรมกีฬาที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าชมหรือเข้าร่วมกีฬาระดับชาติหรือท้องถิ่น กีฬาดั้งเดิมของไทยที่เล่นกันเฉพาะถิ่น มีลักษณะรูปแบบและวิธีการเล่นที่เรียบง่ายตามแบบวิถีไทยเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตหรือวิถีชีวิตของผู้คนในแต่ละท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งมีการถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นเวลายาวนาน ถือเป็นวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นอันล้ำค่า บางกีฬาเป็นที่นิยมจนกลายเป็นกีฬาประจำชาติ เช่น มวยไทย ตะกร้อ แข่งขันเรือยาวประเพณี เป็นต้น และบางกีฬาพื้นเมืองได้กลายเป็นกีฬาสากลในปัจจุบัน เช่น กีฬาเซปักตะกร้อ ซึ่งเป็นกีฬายอดนิยมในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีวิวัฒนาการมาจากกีฬาพื้นเมืองไทยที่เรียกว่า “ตะกร้อข้ามตาข่าย” กับกีฬาพื้นเมืองของประเทศมาเลเซียที่เรียกว่า “เซปักกรากา” มาผสมผสานกันและพัฒนาเป็นกีฬาเซปักตะกร้อ เป็นต้น (ซัชชัย โกมารทัต, 2554) อนึ่งกีฬามวยไทยที่มีชื่อเสียงระดับโลกและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในแต่ละท้องถิ่นอย่างมวยไชยา มวยโคราช ล้วนมีส่วนช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สนใจเดินทางมาเข้าคอร์สฝึกมวยไทยกับค่ายมวยที่มีชื่อเสียง ทั้งนี้การฝึกมวยไทยจะต้องใช้เวลาเรียนรู้และฝึกฝนสักระยะหนึ่งจึงจะสามารถ

ออกอาวุธได้คล่องแคล่ว (ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, 2561) ซึ่งผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาพื้นเมืองที่ตรงกัน คือ การท่องเที่ยวเชิงกีฬาพื้นเมืองเป็นการท่องเที่ยวเพื่อเข้าร่วมเล่นกีฬา ชมหรือเชียร์กีฬาดังเดิมที่มีในระดับชาติหรือท้องถิ่น

2. ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย

ผู้วิจัยพบข้อมูลที่สำคัญสำหรับปัจจัยแห่งความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย สามารถระบุปัจจัยความสำเร็จได้ตามรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬา โดยสรุปได้ดังนี้

2.1 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติสร้างขึ้น ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวดำนํ้า มี 2 อย่างที่นักท่องเที่ยวสนใจก่อนที่จะตัดสินใจเลือกแหล่งดำนํ้าคือ 1) ประเด็นที่เกี่ยวกับการดำนํ้าโดยตรง เช่น อุณหภูมิอากาศ อุณหภูมิน้ำ กระแสน้ำ แหล่งดำนํ้าใหม่ ๆ แหล่งดำนํ้าที่มีในประเทศไทย เป็นต้น และ 2) ประเด็นที่เกี่ยวกับการดำนํ้าทางอ้อม เช่น อัตราแลกเปลี่ยน สถานการณ์ทางการเมือง เป็นต้น โดยในสายตาของนักท่องเที่ยวกลุ่มดำนํ้าประเทศไทยมีจุดเด่นใน 5 ประเด็นหลักคือ 1) อุณหภูมิของน้ำทะเล 2) ความสวยงามของภูมิทัศน์ใต้ทะเล 3) ความสวยงามของแนวปะการังและปะการังใต้ทะเล 4) ความปลอดภัยในการดำนํ้า 5) ความสะอาดใต้ทะเล (ณัฐริการ์ ปานมาศ, 2560) ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยแห่งความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาประเภทนี้ ได้แก่ ด้านสถานที่ลักษณะทางภูมิศาสตร์หรือธรรมชาติ ด้านชนิดกีฬา/ประเภทกีฬา และด้านหน่วยงานสนับสนุน

2.2 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางกีฬาในแหล่งธรรมชาติ คือ ประเภทของกิจกรรมกีฬาที่สามารถจัดขึ้นในแหล่งธรรมชาติ เช่น ตกปลา ปีนเขา ปีนถ้ำ สกีนํ้า ภูมิอากาศและอุณหภูมิในแหล่งท่องเที่ยว กีฬาตามฤดูกาล ความสวยงามของธรรมชาติและลักษณะของสนามแข่งขันที่จัดขึ้นในแหล่งธรรมชาติ (Safdel, 2014) เส้นทางปั่นจักรยานท่องเที่ยว มีปัจจัยความสำเร็จ คือ จำนวนเส้นทางที่หลากหลาย การพัฒนาเส้นทางให้มีความปลอดภัย ธรรมชาติข้างทางที่สวยงามและสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมระหว่างทางที่เป็นเอกลักษณ์ (ภัทราพร อาวชันการ, 2558) ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยแห่งความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาประเภทนี้ ได้แก่ ด้านสถานที่/การสร้างจุดเด่น/ศักยภาพของพื้นที่ธรรมชาติ และด้านหน่วยงานสนับสนุน

2.3 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น ปัจจัยความสำเร็จในการที่จะสร้างและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาให้เป็นจุดศูนย์กลางของนักกีฬาและนักท่องเที่ยวระดับโลก คือ การสร้างสนามกีฬาในพื้นที่ที่มีภูมิอากาศเหมาะสม การมีบริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทั้งด้านการแข่งขัน/ชมกีฬา ด้านที่พัก ด้านอาหาร ด้านท่องเที่ยว การมีอุปกรณ์กีฬาที่ทันสมัยครบถ้วนและเพียงพอการให้บริการและดูแลพิเศษสำหรับนักกีฬาอาชีพและการบริการที่มีประสิทธิภาพของศูนย์กีฬา (Polanec, 2014) ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยแห่ง

ความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาประเภทนี้ ได้แก่ ด้านสถานที่/สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านชนิดกีฬา/ประเภทกีฬา ด้านหน่วยงานสนับสนุน

2.4 การท่องเที่ยวเชิงกีฬานับจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬามีปัจจัยความสำเร็จ คือ การดูแลความปลอดภัยในการแข่งขัน ความเชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่ ความพร้อมของสนามแข่งขัน ความหลากหลาย และความน่าสนใจของกิจกรรม ประสบการณ์ที่ผู้เข้าร่วมงานได้รับ บริษัททัวร์ มัคคุเทศก์ สิ่งอำนวยความสะดวก ความสะดวกสบาย และความง่ายในการเดินทาง ปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาศักยภาพของประเทศเพื่อการเป็นศูนย์กลางในการจัดการท่องเที่ยวด้วยการจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬา คือ ศักยภาพในการจัดกิจกรรมกีฬาประเภทต่าง ๆ ศักยภาพของสนามแข่งขัน ศักยภาพของการขนส่ง-เดินทาง ศักยภาพในการนำเสนอวัฒนธรรม ศักยภาพของสิ่งอำนวยความสะดวก ภาพลักษณ์ของประเทศ ตัวอย่างการจัดงานที่ประสบความสำเร็จเกินคาด คือ การเป็นเจ้าภาพแข่งขันฟุตบอลโลก FIFA World Cup 2010 ที่สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ จากความสำเร็จที่เกิดขึ้นทำให้คาดได้ว่าจะมีรายได้จากการท่องเที่ยวรูปแบบดังกล่าวถึง 600,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีทั้งการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่เป็นแบบ active คือ นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬาและแบบ Passive ที่นักท่องเที่ยวเป็นเพียงผู้ชม ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยแห่งความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาประเภทนี้ ได้แก่ ด้านกิจกรรมกีฬา ด้านสถานที่ ด้านหน่วยงานที่จัด ด้านแนวโน้มกีฬา

2.5 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาพื้นเมืองเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น ดังนั้นปัจจัยความสำเร็จในการท่องเที่ยวเชิงกีฬา คือ เอกลักษณ์พิเศษของวัฒนธรรมการแข่งขันกีฬา ความน่าดึงดูดใจของรูปแบบการแข่งขันความท้าทาย/ความยากในขณะการแข่งขันประสบการณ์ที่ผู้ร่วมแข่งขันหรือผู้เข้าชมจะได้รับและความรู้สึกตื่นเต้นที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยแห่งความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาประเภทนี้ ได้แก่ ด้านชนิดกีฬา/ประเภทกีฬา ด้านเอกลักษณ์ของคนไทย ด้านสถานที่ ด้านหน่วยงาน

3. การเสนอแนะ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย

3.1 รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาพื้นเมือง โดยเอาเอกลักษณ์พิเศษของวัฒนธรรมการแข่งขันกีฬาและความน่าดึงดูดของกีฬามาเป็นจุดดึงดูดการท่องเที่ยว เช่น มวยไทย ตะกร้อ แข่งขันเรือยาว ประเพณี เป็นต้น

3.2 รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น การสร้างสนามกีฬาในพื้นที่ที่มีภูมิอากาศเหมาะสม การมีบริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทั้งด้านการแข่งขัน การชมกีฬา ด้านที่พัก ด้านอาหาร รวมถึงประเทศไทยมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวซึ่งเป็นที่ยึดดูสำหรับนักท่องเที่ยว

3.3 การท่องเที่ยวเชิงกีฬานับจัดกิจกรรม สำหรับประเทศไทยควรมีการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่เน้นการจัดกิจกรรมเป็นการท่องเที่ยว เพื่อเข้าร่วมเล่นกีฬาชมหรือเชียร์กิจกรรมกีฬา โดยกิจกรรม

การแข่งขันกีฬามีกำหนดระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุด กิจกรรมกีฬาอาจมีตั้งแต่ขนาดใหญ่จนถึงกิจกรรมในท้องถิ่นที่เล็กที่สุด

3.4 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยใช้การท่องเที่ยวที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมกีฬา โดยใช้สถานที่ที่จัดเป็นสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อการจัดการแข่งขันกีฬาโดยเฉพาะ การส่งเสริมมุ่งเน้นที่จะเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางชั้นนำของโลกที่หรูหราโดยการจัดกีฬายอดเยี่ยม

3.5 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสถานที่ตามธรรมชาติสร้างขึ้น การท่องเที่ยวที่มีลักษณะการจัดกิจกรรมกีฬาโดยใช้สถานที่ที่จัดเป็นธรรมชาติโดยตรง การท่องเที่ยวเชิงกีฬาประเภทนี้ ประเทศไทยนับว่ามีศักยภาพ เนื่องจากอยู่บนพื้นฐานของทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่และคงสภาพดั้งเดิมปราศจากการดัดแปลงนับเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด เช่น ทะเล ภูเขา

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงกีฬา โดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงกีฬา รวมถึงระบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย

2. ควรมีการศึกษาวิจัยด้านปัจจัยแห่งความสำเร็จของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในรูปแบบต่าง ๆ ในประเทศไทยเพิ่มเติม เพื่อใช้ประกอบการกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของประเทศไทยต่อไป

3. ประเทศไทยควรมีการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา โดยเน้นการท่องเที่ยวเชิงกีฬาพื้นเมือง เนื่องจากเป็นเอกลักษณ์ของประเทศไทย เช่น กีฬาตะกร้อ มวยไทย รวมถึงการเสนอตัวเป็นเจ้าภาพในการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา

4. ประเทศไทยควรมีนโยบายในการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและเป็นจุดหมายปลายทางหลักในการท่องเที่ยวเชิงกีฬา

เอกสารอ้างอิง

ซัชชัย โกมารทัต. (2554). กีฬาพื้นเมืองไทยภาคกลาง: ศึกษาและวิเคราะห์ความเป็นมาวิถีเล่นและคุณค่า (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาพรบุ๊คส์.

ณัฐริการ์ ปานมาศ. (2560). ความพึงพอใจและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทางน้ำในเกาะสมุยจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (การค้นคว้าอิสระ การสื่อสารเชิงกลยุทธ์, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ).

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย. (2561) *ฉบับกระแส Sport Tourism* สู่อีกาของผู้ประกอบการไทย. สืบค้น 15 ธันวาคม 2561, จาก

<http://exim.go.th/doc/newsCenter/.50030pdf>

- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2555). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว (Tourist Behavior). นนทบุรี: เฟิร์นข้าหลวง
ปรีณิตัง พัลลิตชิง.
- ภัทรพร อวชันการ. (2558). ปัจจัยทางการตลาดและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
อย่างยั่งยืน ในเขตอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์. (การค้นคว้าอิสระ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2559). การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism).
รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว ฉบับที่ 6. สืบค้น 20 ตุลาคม 2560, จาก
https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=8265
- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). สถานการณ์การท่องเที่ยวของไทยที่สำคัญ.
รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว ฉบับที่ 7. สืบค้น 20 ตุลาคม 2560, จาก
https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=8404
- อานนท์ สีดาเพ็ง. (2559). รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาออลฟ์โดยการประยุกต์ทฤษฎีการ
แลกเปลี่ยนทางสังคม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- Markovic, J. J., & Petrovic, M. D. (2013). Sport and recreation influence upon mountain
area and sustainable tourism development. *Journal of Environmental and
Tourism Analyses*, 1(1), 80-89.
- Polanec, A. (2014). Sport tourism centres from top athletes' perspective: Differences
among sport groups. *Business Systems Research Journal*, 5(2), 97-109.
- Safdel, H. (2014). Effective factors on sports tourism: Emphasizing development in
sports natural attractions. *Annals of Applied Sport Science*, 2(4), 67-74.
- Zajadacz, A. (2016). Sport tourism: An attempt to define the concept. *Tourism*, 26(1),
96-97.